

EUROPEES PARLEMENT

2009 - 2014

Commissie juridische zaken

2011/0401(COD)

18.9.2012

ADVIES

van de Commissie juridische zaken

aan de Commissie industrie, onderzoek en energie

inzake het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van Horizon 2020 – Het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (2014-2020)
(COM(2011)0809 – C7-0466/2011 – 2011/0401(COD))

Rapporteur voor advies: Piotr Borys

PA_Legam

BEKNOPTE MOTIVERING

Deze verordening maakt deel uit van het Horizon 2020-pakket dat door de Commissie in november 2011 werd gepresenteerd. De doelstelling van dit pakket is de vaststelling van het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie voor de periode 2014-2020.

Het onderzoeks- en innovatiebeleid van de Europese Unie is van bijzonder belang voor het concurrentievermogen van de Unie. Beoogd wordt de EU aan de veranderende wereld aan te passen door een onderzoeksbeleid te realiseren dat de EU op technologisch gebied een toonaangevende rol kan laten spelen en dat nieuwe banen en economische groei kan scheppen.

Bij deze verordening, die het belangrijkste instrument van het Horizon 2020-pakket vormt, wordt het eigenlijke kaderprogramma voor onderzoek en innovatie vastgesteld. Omdat het gaat om de belangrijkste verordening moet deze worden vastgesteld volgens de medebeslissingsprocedure.

Voor de Commissie juridische zaken is dit besluit voornamelijk van belang wat betreft de ethische aspecten, aangezien haar bevoegdheid zich uitstrekt tot ethische kwesties in verband met nieuwe technologieën. De commissie stelt dan ook uitsluitend amendementen voor met betrekking tot een aantal uit het voorstel voor een verordening voortvloeiende ethische kwesties.

Het belangrijkste ethische vraagstuk in dit verband heeft betrekking op het gebruik van embryonale menselijke stamcellen voor onderzoeksdoeleinden. Het zevende kaderprogramma voor onderzoek (2007-2013) werd goedgekeurd nadat er over deze ethische kwestie een broos compromis kon worden bereikt. Met onderhavig advies wordt beoogd voor dat probleem een oplossing te vinden en wordt tevens gestreefd naar meer rechtszekerheid.

De commissie stelt daarom voor om onderzoek waarbij menselijke embryo's worden vernietigd of waarbij menselijke embryonale stamcellen worden gebruikt volledig van EU-financiering uit te sluiten. Op die manier wordt het aan de afzonderlijke lidstaten overgelaten om overeenkomstig hun eigen ethische beginselen te beslissen of zij hun begrotingsmiddelen voor dergelijk onderzoek willen inzetten.

AMENDEMENTEN

De Commissie juridische zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie industrie, onderzoek en energie onderstaande amendementen in haar verslag op te nemen:

Amendement 1

Voorstel voor een verordening
Overweging 23 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(23 bis) Onderzoek en innovatie zijn vaak afhankelijk van de mogelijkheden die wetenschappers, onderzoeksinstituten, ondernemingen en burgers hebben om toegang te krijgen tot wetenschappelijke informatie, deze te delen en te gebruiken. Met het oog op een betere verspreiding en betere benutting van kennis, moet voor wetenschappelijke publicaties die gefinancierd worden uit hoofde van Horizon 2020 duurzame toegang tot wetenschappelijke publicaties, zoals reeds opgenomen in het zevende kaderprogramma, als algemeen uitgangspunt gelden. Voorts dient er binnen Horizon 2020 geëxperimenteerd te worden met vrije online toegang tot wetenschappelijke gegevens die tot stand gekomen of vergaard zijn via door de overheid gefinancierd onderzoek, om ervoor te zorgen dat de vrije toegang tot zulke gegevens tegen 2020 de regel wordt. Waar passend, kunnen de kosten van publicatie door de begroting van Horizon 2020 worden gedekt.

Amendement 2

Voorstel voor een verordening
Overweging 24

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(24) Bij onderzoeks- en innovatieactiviteiten die door Horizon 2020 worden ondersteund wordt men geacht ethische grondbeginselen in acht te nemen. Er moet rekening worden gehouden met de adviezen van de Europese groep ethiek van de exacte wetenschappen en de nieuwe technologieën. Overeenkomstig artikel 13 van het VWEU moet bij

(24) Bij onderzoeks- en innovatieactiviteiten die door Horizon 2020 worden ondersteund wordt men geacht ethische grondbeginselen in acht te nemen. Er moet rekening worden gehouden met de adviezen van de Europese groep ethiek van de exacte wetenschappen en de nieuwe technologieën. Overeenkomstig artikel 13 van het VWEU moet bij

onderzoeksactiviteiten het gebruik van dieren voor onderzoek en proeven worden beperkt en uiteindelijk worden vervangen. Bij elke activiteit die wordt ondernomen dient ingevolge artikel 168 van het VWEU een hoog niveau van bescherming van de menselijke gezondheid verzekerd te worden.

onderzoeksactiviteiten het gebruik van dieren voor onderzoek en proeven worden beperkt en uiteindelijk worden vervangen. ***Bij onderzoeksactiviteiten dienen verder de wettelijke en administratieve bepalingen en gebruiken van de lidstaten te worden geëerbiedigd.*** Bij elke activiteit die wordt ondernomen dient ingevolge artikel 168 van het VWEU ***en artikel 35 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie*** een hoog niveau van bescherming van de menselijke gezondheid verzekerd te worden, ***teneinde ervoor te zorgen dat het recht van eenieder op toegang tot preventieve gezondheidszorg en op medische verzorging onder de door de nationale wetgevingen en praktijken gestelde voorwaarden verwezenlijkt kan worden.***

Motivering

Dit amendement is bedoeld om aan te geven dat onderzoek onderworpen blijft aan nationale wetgeving.

Amendement 3

Voorstel voor een verordening Overweging 25

Door de Commissie voorgestelde tekst

(25) De Europese Commissie vraagt niet uitdrukkelijk gebruik te maken van menselijke embryonale stamcellen. Het eventuele gebruik van, zowel volwassen als embryonale, menselijke stamcellen hangt af van het oordeel van de wetenschappers met het oog op de doelstellingen die zij willen bereiken en wordt onderworpen aan stringente ethische evaluatie. Projecten waarbij menselijke embryonale stamcellen worden gebruikt, mogen niet gefinancierd worden indien hiervoor niet de vereiste goedkeuringen van de lidstaten verkregen zijn. Er worden geen activiteiten

Amendement

(25) De nationale wetgevingen met betrekking tot onderzoek waarbij menselijke embryo's en menselijke embryonale stamcellen worden gebruikt lopen sterk uiteen. De Unie moet met haar beleid niet streven naar een harmonisatie van nationale wetgevingen. Inzake het zevende kaderprogramma heeft de Commissie verklaard dat zij zou "blijven vasthouden aan de huidige praktijk en aan het regelgevend comité geen voorstellen [zou] voorleggen voor projecten die onderzoeksactiviteiten inhouden waarbij menselijke embryo's worden vernietigd, ook niet wanneer het

gefinancierd die in alle lidstaten verboden zijn. Geen activiteit wordt gefinancierd in een lidstaat waar een dergelijke activiteit verboden is.

daarbij gaat om het verkrijgen van stamcellen''¹. Deze toezegging dient met het oog op de rechtszekerheid in onderhavige verordening te worden opgenomen. De Commissie moet onderzoek naar het ontwikkelen van alternatieven voor menselijke embryonale stamcellen actief ondersteunen.

¹ Punt 12 van de verklaringen van de Commissie ad artikel 6, gehecht aan Besluit nr. 1982/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 betreffende het zevende kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie (2007-2013) (PB L 412 van 30.12.2006, blz. 1).

Motivering

Met dit amendement wordt beoogd de toezegging van de Commissie inzake stamcelonderzoek een juridisch bindend karakter te geven.

Amendement 4

Voorstel voor een verordening Artikel 13 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Tussen en binnen de prioriteiten van Horizon 2020 worden koppelingen en dwarsverbanden aangebracht. Hierbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de ontwikkeling en toepassing van belangrijke ontsluitende en industriële technologieën, aan het slaan van een brug tussen uitvinding en commerciële toepassing, aan interdisciplinair onderzoek en innovatie, aan sociale en economische wetenschappen en menswetenschappen, aan de bevordering van het functioneren en de totstandbrenging van de EOR, aan samenwerking met derde landen, aan

Amendement

1. Tussen en binnen de prioriteiten van Horizon 2020 worden koppelingen en dwarsverbanden aangebracht. Hierbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de ontwikkeling en toepassing van belangrijke ontsluitende en industriële technologieën, aan het slaan van een brug tussen uitvinding en commerciële toepassing, aan interdisciplinair onderzoek en innovatie, aan sociale en economische wetenschappen en menswetenschappen, aan de bevordering van het functioneren en de totstandbrenging van de EOR, ***aan de ontwikkeling van onderzoek naar de***

verantwoorde onderzoeks- en innovatie-inspanningen met inbegrip van de genderdimensie, aan het aantrekkelijker maken van het beroep van onderzoekers en aan het vergemakkelijken van de grens- en sectoroverschrijdende mobiliteit van onderzoekers.

rechtsstelsels van de lidstaten, aan samenwerking met derde landen, aan verantwoorde onderzoeks- en innovatie-inspanningen met inbegrip van de genderdimensie, aan het aantrekkelijker maken van het beroep van onderzoekers en aan het vergemakkelijken van de grens- en sectoroverschrijdende mobiliteit van onderzoekers.

Motivering

In verband met de juridische en ethische kwesties verbonden aan bepaalde soorten onderzoek, dient het voorstel ook betrekking te hebben op rechtswetenschappelijk onderzoek.

Amendement 5

Voorstel voor een verordening Artikel 15 – lid 1 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1 bis. Horizon 2020 waarborgt dat bij onderzoeksprojecten waarbij mensen betrokken zijn als voorwerp van onderzoek of als eindgebruiker, alle deelnemers en bevolkingsgroepen op gelijke voet behandeld worden.

Amendement 6

Voorstel voor een verordening Artikel 15 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Artikel 15 bis

Vrije toegang

Om de benutting en verspreiding van resultaten te verbeteren en zo een positieve impuls te geven aan Europese innovatie, wordt duurzame vrije toegang tot publicaties over onderzoek dat met behulp van Horizon 2020 gefinancierd is gestimuleerd, en wordt ervoor gezorgd dat

Europese wetenschappers in toonaangevende wetenschappelijke tijdschriften en op andere belangrijke fora kunnen publiceren. De vrije toegang tot wetenschappelijke gegevens die tot stand gekomen of vergaard zijn via uit hoofde van Horizon 2020 gefinancierd onderzoek, kan bevorderd worden.

Indien publicaties op grond van Horizon 2020 moeten worden openbaargemaakt in een vrij toegankelijk, gratis formaat worden de kosten van publicatie gedekt door de begroting van Horizon 2020.

Amendement 7

Voorstel voor een verordening Artikel 16 – lid 1 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Alle onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van Horizon 2020 zijn in overeenstemming met de ethische beginselen en de toepasselijke nationale, EU- en internationale wetgeving, inclusief het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie *en* het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de aanvullende protocollen.

Amendement

1. Alle onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het kader van Horizon 2020 zijn in overeenstemming met de ethische beginselen en de toepasselijke nationale, EU- en internationale wetgeving, inclusief het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de aanvullende protocollen, *de Verklaring van Helsinki betreffende de ethische beginselen voor medisch onderzoek met mensen, vastgesteld door de algemene vergadering van de World Medical Association, het Verdrag van de Raad van Europa van 4 april 1997 voor de bescherming van de rechten van de mens en de waardigheid van het menselijk wezen ten aanzien van toepassingen van biologie en geneeskunde en de aanvullende protocollen, en Resolutie nr. 59/280 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 8 maart 2005 over het klonen van mensen.*

Amendement 8

Voorstel voor een verordening Artikel 16 – lid 3 – letter c

Door de Commissie voorgestelde tekst

(c) **onderzoek** bedoeld om menselijke embryo's te produceren enkel voor onderzoeksdoeleinden of om stamcellen te verkrijgen, onder meer door middel van somatische *celkern-transplantatie*.

Amendement

(c) **activiteiten** bedoeld om menselijke embryo's te produceren enkel voor onderzoeksdoeleinden of om stamcellen te verkrijgen, onder meer door middel van somatische *celkerntransplantatie*.

Amendement 9

Voorstel voor een verordening Artikel 16 – lid 3 – letter c bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(c bis) onderzoek waarbij menselijke embryo's vernietigd worden;

Motivering

Dit amendement sluit financiering van onderzoek waarbij menselijke embryo's vernietigd worden uit.

Amendement 10

Voorstel voor een verordening Artikel 16 – lid 3 – letter c ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(c ter) onderzoek waarbij menselijke embryonale stamcellen worden gebruikt.

Motivering

Dit amendement sluit financiering van onderzoek waarbij menselijke embryonale stamcellen worden gebruikt uit.

Amendement 11

Voorstel voor een verordening Artikel 16 – lid 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

4. Onderzoek naar menselijke stamcellen, **zowel van volwassenen als van embryo's**, mag worden gefinancierd, afhankelijk van de inhoud van het wetenschappelijke voorstel en het wetgevingskader van de betreffende lidstaten. Er wordt geen financiering verstrekt voor onderzoekactiviteiten die in alle lidstaten zijn verboden. Geen activiteit wordt gefinancierd in een lidstaat waar een dergelijke activiteit is verboden.

Amendement

4. Onderzoek naar **andere soorten** menselijke stamcellen mag worden gefinancierd, afhankelijk van de inhoud van het wetenschappelijke voorstel en het wetgevingskader van de betreffende lidstaten. Er wordt geen financiering verstrekt voor onderzoekactiviteiten die in alle lidstaten zijn verboden. Geen activiteit wordt gefinancierd in een lidstaat waar een dergelijke activiteit is verboden.

Motivering

Dit amendement volgt logischerwijs uit het verbod op financiering van onderzoek waarbij menselijke embryonale stamcellen worden gebruikt.

Amendement 12

Voorstel voor een verordening Artikel 22 – alinea 3 – letter c

Door de Commissie voorgestelde tekst

(c) acties waarbij de resultaten van een reeks projecten, inclusief projecten die eventueel uit andere bronnen worden gefinancierd, bijeen worden gebracht in gebruiksvriendelijke databanken en rapporten waarin de belangrijkste bevindingen worden samengevat;

Amendement

(c) acties waarbij de resultaten van een reeks projecten, inclusief projecten die eventueel uit andere bronnen worden gefinancierd, bijeen worden gebracht in gebruiksvriendelijke databanken en rapporten waarin de belangrijkste bevindingen worden samengevat **en in voorkomend geval de voorlichting daarover en verspreiding daarvan aan de wetenschappelijke gemeenschap en de bevolking;**

PROCEDURE

Titel	Opstellen van het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie "Horizon 2020" (2014-2020)	
Document- en procedurenummers	COM(2011)0809 – C7-0466/2011 – 2011/0401(COD)	
Commissie ten principale Datum bekendmaking	ITRE 13.12.2011	
Advies uitgebracht door Datum bekendmaking	Rapporteur(s) 13.12.2011	
Rapporteur voor advies Datum benoeming	Piotr Borys 19.12.2011	
Behandeling in de commissie	26.4.2012	19.6.2012
Datum goedkeuring	18.9.2012	
Uitslag eindstemming	+: 18	-: 5
	0: 2	
Bij de eindstemming aanwezige leden	Raffaele Baldassarre, Luigi Berlinguer, Sebastian Valentin Bodu, Françoise Castex, Christian Engström, Marielle Gallo, Giuseppe Gargani, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Sajjad Karim, Klaus-Heiner Lehne, Antonio Masip Hidalgo, Jiří Maštálka, Alajos Mészáros, Bernhard Rapkay, Evelyn Regner, Francesco Enrico Speroni, Dimitar Stoyanov, Rebecca Taylor, Alexandra Thein, Rainer Wieland, Cecilia Wikström, Tadeusz Zwiefka	
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Piotr Borys, Eva Lichtenberger, Angelika Niebler, Dagmar Roth-Behrendt, József Szájer	
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 187, lid 2)	Jacek Włosowicz	